TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2021 m. gegužės 20 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Valstybės pagalba – Žemės ūkio sektorius – Infekcinėmis ligomis užsikrėtusių gyvulių skerdimas – Kompensacija gyvulių augintojams – Reikalavimai pranešti ir susilaikyti nuo įgyvendinimo (angl. *standstill*) – SESV 108 straipsnio 3 dalis – Sąvokos „esama pagalba“ ir „nauja pagalba“ – Reglamentas (EB) Nr. 659/1999 – Atskiroms pagalbos kategorijoms taikomos išimtys – Reglamentas (ES) Nr. 702/2014 – *De minimis* pagalba – Reglamentas (ES) Nr. 1408/2013“

Byloje C-128/19

dėl *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis teismas, Italija) 2018 m. lapkričio 14 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2019 m. vasario 18 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Azienda Sanitaria Provinciale di Catania

prieš

Assessorato della Salute della Regione Siciliana,

dalyvaujant

AU,

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Vilaras, teisėjai N. Piçarra (pranešėjas), D. Šváby, S. Rodin ir K. Jürimäe,

generalinis advokatas E. Tanchev,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *Azienda Sanitaria Provinciale di Catania*, atstovaujamos *avvocato* A. Ravì,

– Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* P. Garofoli,

– Europos Komisijos, atstovaujamos C. Georgieva ir D. Recchia,

* Proceso kalba: italų.

susipažinęs su 2020 m. gruodžio 17 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl SESV 107 ir 108 straipsnių išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Azienda Sanitaria Provinciale di Catania* (Katanijos provincijos sveikatos priežiūros institucija, Italija, toliau – ASPC) ir *Assessorato della Salute della Regione Siciliana* (Sicilijos regiono sveikatos priežiūros direktoratas, Italija) ginčą dėl prašymo įpareigoti ASPC sumokėti gyvulių augintojui AU kompensaciją, nes jis privalėjo paskersti infekcinėmis ligomis užsikrėtusius gyvulius.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Reglamentas (EB) Nr. 659/1999

3 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 659/1999, nustatančio išsamias [SESV 108] straipsnio taikymo taisykles (OL L 83, 1999, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 339), 1 straipsnio b punkto ii papunktyje ir c punkte numatyta:

„Šiame reglamente:

<…>

b) „esama pagalba“ – tai:

<…>

ii) patvirtinta pagalba, t. y. Komisijos arba Tarybos patvirtintos pagalbos sistemos ir individuali pagalba;

<…>

c) „nauja pagalba“ – tai visa pagalba, t. y. pagalbos sistemos ir individuali pagalba, kuri nėra egzistuojanti [esama] pagalba, įskaitant egzistuojančios [esamos] pagalbos pakeitimus.“

Reglamentas (EB) Nr. 794/2004

4 2004 m. balandžio 21 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 794/2004, įgyvendinančio Reglamentą Nr. 659/1999 (OL L 140, 2004, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 4 t., p. 3), 4 straipsnyje „Supaprastinta pranešimų apie tam tikrus taikomos [esamos] pagalbos pakeitimus procedūra“ numatyta:

„1. <…> Reglamento <…> Nr. 659/1999 1 straipsnio c punkte taikomos [esamos] pagalbos pakeitimai – tai visi pakeitimai, išskyrus grynai formalaus ir administracinio pobūdžio pakeitimus, kurie negali turėti įtakos pagalbos priemonės atitikimui [vidaus] rinkos reikalavimams. Tačiau taikomos pagalbos schemos pradinio biudžeto padidėjimas iki 20 % nelaikomas taikomos [esamos] pagalbos pakeitimu.

2. Apie šiuos taikomos pagalbos pakeitimus pranešama supaprastinta pranešimo forma, pateikta II priede:

a) leistinos pagalbos schemos biudžeto padidėjimą daugiau kaip 20 %;

b) taikomos [esamos] leistinos pagalbos schemos pratęsimą iki šešerių metų, padidinus biudžetą arba jo nepadidinus;

<…>“

Reglamentas (ES) Nr. 1408/2013

5 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 1408/2013 dėl [SESV] 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai žemės ūkio sektoriuje (OL L 352, 2013, p. 9) 3 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatyta:

„1. Pagalbos priemonės, kurios atitinka šiame reglamente nustatytas sąlygas, nėra laikomos atitinkančiomis visus [SESV] 107 straipsnio 1 dalies kriterijus ir todėl joms netaikomas [SESV] 108 straipsnio 3 dalyje numatytas pranešimo reikalavimas.

2. Bendra vienai įmonei suteiktos *de minimis* pagalbos suma kiekvienoje valstybėje narėje neviršija 15 000 EUR per bet kurį trejų finansinių metų laikotarpį.“

6 Šio reglamento 7 straipsnio „Pereinamojo laikotarpio nuostatos“ 1 dalyje nustatyta:

„Šis reglamentas taikomas iki jo įsigaliojimo suteiktai pagalbai, jei ta pagalba atitinka šiame reglamente nustatytas sąlygas. Tų sąlygų neatitinkančią pagalbą Komisija vertins pagal atitinkamas pagrindų taisykles, gaires, komunikatus ir pranešimus.“

Reglamentas (ES) Nr. 702/2014

7 2014 m. birželio 25 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 702/2014, kuriuo skelbiama, kad tam tikrų kategorijų pagalba žemės bei miškų ūkio sektoriuose ir kaimo vietovėse yra suderinama su vidaus rinka pagal [SESV] 107 ir 108 straipsnius (OL L 193, 2014, p. 1), kuris įsigaliojo 2014 m. liepos 1 d., 2 straipsnio 12 ir 29 punktuose yra įtvirtintos šios terminų apibrėžtys:

„12) individuali pagalba:

<…>
b) atskiriems pagalbos gavėjams pagal pagalbos schemą teikiama pagalba;

<…>

29) pagalbos suteikimo diena – diena, kurią pagalbos gavėjui pagal taikomą nacionalinį teisinį režimą suteikiama juridinė teisė gauti pagalbą“.

8 Šio reglamento 3 straipsnyje „Išimties taikymo sąlygos“ nustatyta:

„Pagalbos schemos, pagal pagalbos schemas teikiama individuali pagalba ir *ad hoc* pagalba yra suderinamos su vidaus rinka pagal [SESV] 107 straipsnio 2 arba 3 dalį ir joms netaikomas [SESV] 108 straipsnio 3 dalyje nustatytas reikalavimas pranešti, jeigu tokia pagalba atitinka visas šio reglamento I skyriuje nustatytas sąlygas ir konkrečias šio reglamento III skyriuje atitinkamų kategorijų pagalbai nustatytas sąlygas.“

9 Dėl Reglamento Nr. 702/2014 I skyriuje numatytų sąlygų pažymėtina, kad šio reglamento 4 straipsnyje nustatytos bendrojo subsidijų ekvivalento ribos, kurias viršijus šis reglamentas netaikomas individualiai pagalbai, o jo 5 ir 6 straipsniuose šio reglamento taikymas siejamas atitinkamai su pagalbos skaidrumu ir skatinamuoju poveikiu. To paties reglamento 9 ir 10 straipsniai reglamentuoja atitinkamai leidinius ir informaciją, taip pat vengimą skelbti kelis kartus.

10 Dėl Reglamento Nr. 702/2014 III skyriuje numatytų sąlygų pažymėtina, kad jo 26 straipsnio 1 ir 6 dalyse nustatyta:

„1. Pagalba, kuria kompensuojamos pirminės žemės ūkio produktų gamybos veiklą vykdančių [mažųjų ir vidutinių įmonių (MVĮ)] išlaidos, patirtos vykdant gyvūnų ligų bei augalų kenkėjų prevenciją, kontrolę ir likviduojant gyvūnų ligas bei naikinant augalų kenkėjus, ir pagalba, skirta tokių įmonių dėl gyvūnų ligų ar augalų kenkėjų patirtiems nuostoliams kompensuoti, yra suderinamos su vidaus rinka, kaip apibrėžta [SESV] 107 straipsnio 3 dalies c punkte, ir joms netaikomas [SESV] 108 straipsnio 3 dalyje nustatytas reikalavimas pranešti, jeigu jos atitinka šio straipsnio 2–13 dalyse ir I skyriuje nustatytas sąlygas.

<…>

6. Pagalbos schemos turi būti pradėtos taikyti per trejus metus nuo dienos, kurią buvo patirta išlaidų ar nuostolių dėl gyvūnų ligos ar augalų kenkėjų.

Pagalba išmokama per ketverius metus nuo tos dienos.“

11 Reglamento Nr. 702/2014 51 straipsnio „Pereinamojo laikotarpio nuostatos“ 1 dalyje numatyta, kad šis reglamentas „taikomas iki jo įsigaliojimo dienos suteiktai individualiai pagalbai, jeigu ji atitinka visas šiame reglamente, išskyrus jo 9 ir 10 straipsnius, nustatytas sąlygas“.

Italijos teisė

Regiono įstatymas Nr. 12/1989

12 1989 m. birželio 5 d. *Legge Regionale Sicilia n. 12 – Interventi per favorire il risanamento e il reintegro degli allevamenti zootecnici colpiti dalla tubercolosi, dalla brucellosi e da altre malattie infettive e diffusive e contributi alle associazioni degli allevatori* (Sicilijos regiono įstatymas Nr. 12, nustatantis priemones, kuriomis siekiama paskatinti gyvulininkystės ūkių, nukentėjusių dėl tuberkuliozės,

bruceliozės ir kitų išplitusių infekcinių ligų, atkūrimą ir reintegraciją bei įnašus augintojų asociacijoms) (*Gazzetta ufficiale della Regione Sicilia*, Nr. 28, 1989 m. birželio 7 d.) (toliau – Regiono įstatymas Nr. 12/1989) 1 straipsnyje nustatyta:

„1. Siekiant atkurti nuo tuberkuliozės, bruceliozės ir leukozės nukentėjusius galvijų ūkius, taip pat nuo bruceliozės nukentėjusius avių ir ožkų ūkius pagal [*legge 9 giugno 1964, n. 615* (1964 m. birželio 9 d. Įstatymas Nr. 615)] ir [*leggi 23 gennaio 1968, n. 33 e n. 34* (1968 m. sausio 23 d. įstatymai Nr. 33 ir 34)] su vėlesniais pakeitimais ir papildymais, tuberkulioze, brucelioze ir leukoze užsikrėtusių ir dėl to paskerstų ir (arba) sunaikintų galvijų ir brucelioze užsikrėtusių ir dėl to paskerstų ir (arba) sunaikintų avių bei ožkų savininkams šalia galiojančiose nacionalinės teisės nuostatose numatytos kompensacijos skiriama prie šio įstatymo pridėtoje lentelėje nurodyto dydžio kompensacija.

2. *Assessore regionale per la sanità* [(regiono patarėjas sveikatos priežiūros klausimais)] privalo kasmet dekretu koreguoti Regiono įstatyme Nr. 12/1989 <…> numatytos papildomos kompensacijos dydį proporcingai valstybės šioje srityje suteiktų sumų metiniam padidėjimui, neviršijant šiame įstatyme numatytų biudžeto asignavimų.

<…>

4. Ankstesnėse dalyse nurodytais tikslais ir, siekiant palengvinti gyvulininkystės ūkių atkūrimo priemonių įgyvendinimą, 1968 m. birželio 1 d. ir 1968 m. birželio 3 d. ministro dekretuose nurodytus veiksmus atlikti įgaliotiems veterinarijos gydytojams, be galiojančiose nacionalinės teisės nuostatose numatyto atlyginimo, mokamas papildomas 2 000 Italijos lirų (toliau – ITL) [(apie 1,03 EUR)] atlyginimas už kiekvieną patikrintą galvijį. Bet kuriuo atveju bendra kompensacijos suma negali viršyti 3 000 ITL [(apie 1,55 EUR)].

5. Šiame straipsnyje nurodytais tikslais patvirtinamos 7 000 mln. ITL [(apie 3 615 000 EUR)] išlaidos einamiesiems finansiniams metams ir po 6 000 mln. ITL [(apie 3 099 000 EUR)] išlaidos 1990 ir 1991 finansiniams metams.“

Regiono įstatymas Nr. 40/1997

13 1997 m. lapkričio 7 d. *Legge Regione Sicilia n. 40 – Variazioni al bilancio della Regione ed al bilancio dell'Azienda delle foreste demaniali della regione siciliana per l'anno finanziario 1997 – Assestamento. Modifica dell'articolo 49 della legge regionale 7 agosto 1997, n. 30* (Sicilijos regiono įstatymas Nr. 40 dėl 1997 finansinių metų regiono biudžeto ir Sicilijos regiono valstybinių miškų agentūros biudžeto dalinio pakeitimo – 1997 m. rugpjūčio 7 d. Regiono įstatymo Nr. 30 49 straipsnio dalinis pakeitimas) (*Gazzetta ufficiale della Regione Sicilia*, Nr. 62, 1997 m. lapkričio 12 d.) (toliau – Regiono įstatymas Nr. 40/1997) 11 straipsnyje įtvirtinta:

„[Regiono įstatymo Nr. 12/1989] su vėlesniais pakeitimais ir papildymais 1 straipsnyje nustatytais tikslais tvirtinamos 16 mlrd. ITL [(apie 8 263 310 EUR)] išlaidos, skirtos sumoms, kurias Sicilijos vietos sveikatos priežiūros institucijos turi sumokėti 1993, 1994, 1995, 1996 ir 1997 m. laikotarpiu tuberkulioze, brucelioze, leukoze ir kitomis infekcinėmis ligomis užsikrėtusių ir dėl to paskerstų gyvulių savininkams, padengti, taip pat ligos židinių likvidavimo veikloje tais metais dalyvavusiems veterinarijos gydytojams skirtam atlyginimui sumokėti.“

Regiono įstatymas Nr. 22/1999

14 1999 m. rugsėjo 28 d. *Legge Regione Sicilia n. 22 – Interventi urgenti per il settore agricolo* (Sicilijos regiono įstatymo Nr. 22 dėl skubių intervencinių veiksmų žemės ūkio sektoriuje, *Gazzetta ufficiale della Regione Sicilia*, Nr. 47, 1999 m. spalio 1 d.) (toliau – Regiono įstatymas Nr. 22/1999) 7 straipsniu buvo patvirtintos „20 mlrd. ITL [(apie 10 329 138 EUR)] išlaidos 1999 finansiniams metams, skirtos Sicilijos regiono įstatymo Nr. 40/1997 11 straipsnyje numatytiems tikslams“.

Regiono įstatymas Nr. 19/2005

15 2005 m. gruodžio 22 d. *Legge Regione Sicilia n. 19 – Misure finanziarie urgenti e variazioni al bilancio della Regione per l'esercizio finanziario 2005. Disposizioni varie* (Sicilijos regiono įstatymas Nr. 19, nustatantis skubias finansines priemones ir iš dalies keičiantis regiono 2005 finansinių metų biudžetą. Įvairios nuostatos) (*Gazzetta ufficiale della Regione Sicilia*, Nr. 56, 2005 m. gruodžio 23 d., toliau – Regiono įstatymas Nr. 19/2005) 25 straipsnio 16 dalyje numatyta:

„Siekiant [Regiono įstatymo Nr. 12/1989] 1 straipsnyje nustatytų tikslų, pagal 2000 m. gruodžio 23 d. [*la legge regionale della Sicilia n. 32* (Sicilijos regiono įstatymas Nr. 32)] 134 straipsnio nuostatas tvirtinamos 20 mln. EUR išlaidos, skirtos sumoms, kurias Sicilijos vietos sveikatos priežiūros institucijos turi sumokėti 2000–2006 m. laikotarpiu išplitusiomis infekcinėmis ligomis užsikrėtusių ir dėl to paskerstų gyvulių savininkams, padengti, taip pat ligos židinių likvidavimo veikloje tuo laikotarpiu dalyvavusiems veterinarijos gydytojams skirtam atlyginimui sumokėti. Šioje dalyje nurodytiems tikslams 2005 finansiniams metams patvirtinamos 10 mln. EUR išlaidos [Biudžeto projekto 417702 skyriaus 10.3.1.3.2 punktas]. Paskesniems finansiniams metams išlaidos nustatomos pagal iš dalies pakeisto 1999 m. balandžio 27 d. Regiono įstatymo Nr. 10 3 straipsnio 2 dalies i punktą.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

16 AU kreipėsi į *Tribunale di Catania* (Katanijos teismas, Italija) su prašymu įpareigoti ASPC sumokėti jam 11 930,08 EUR kompensaciją pagal Regiono įstatymo Nr. 12/1989 1 straipsnį. Ši kompensacija pagal Regiono įstatymo Nr. 19/2005 25 straipsnio 16 dalį mokama gyvulininkystės sektoriaus subjektams, priverstiems paskersti infekcinėmis ligomis užsikrėtusius gyvulius (toliau – pagrindinėje byloje nagrinėjama kompensacija). Tas teismas nutartimi Nr. 81/08 šį prašymą patenkino.

17 Vis dėlto ASPC kreipėsi su prašymu panaikinti šią nutartį, ir tas pats teismas savo sprendimu ją panaikino.

18 2013 m. liepos 24 d. sprendimu *Corte d'appello di Catania* (Katanijos apeliacinis teismas, Italija) patenkino AU apeliacinį skundą ir pakeitė šį sprendimą.

19 Tas teismas atmetė ASPC argumentą, kad Regiono įstatymo Nr. 19/2005 25 straipsnio 16 dalyje nurodyta priemonė (toliau – 2005 m. priemonė) yra valstybės pagalba, kurios negalima įgyvendinti tol, kol Komisija jos nėra pripažinusi suderinama su vidaus rinka.

20 Tas teismas nusprendė, kad Komisija 2002 m. gruodžio 11 d. sprendimu dėl valstybės pagalbos NN 37/98 (*ex* N 808/97) ir NN 138/02 – Italija (Sicilija) – Pagalba dėl epizootinių ligų: Regiono įstatymo Nr. 40/1997 „Dėl 1997 finansinių metų regiono balanso ir Valstybinės miškų agentūros balanso pakeitimų – Regiono įstatymo Nr. 30/1997 49 straipsnio dalinis pakeitimas“ 11 straipsnis ir Regiono įstatymo Nr. 22/1999 „Dėl skubių intervencinių veiksmų žemės ūkio sektoriuje“ (pagalba NN 138/02) [C(2002) 4786] 7 straipsnis (toliau – 2002 m. sprendimas) jau buvo patvirtinusi (kaip su vidaus rinka suderinamas valstybės pagalbos priemones) regiono įstatymų nuostatas, kurios iki

1997 m. nustatė pagrindinėje byloje nagrinėjamos kompensacijos mokėjimą, t. y. Regiono įstatymo Nr. 40/1997 11 straipsnį ir Regiono įstatymo Nr. 22/1999 7 straipsnį (toliau – 1997 m. ir 1999 m. priemonės). *Corte d'appello di Catania* (Katanijos apeliacinis teismas) nusprendė, kad 2002 m. sprendime Komisijos padaryta išvada, jog 1997 m. ir 1999 m. priemonės yra suderinamos su vidaus rinka, taikoma 2005 m. priemonei, kurioje taip pat buvo numatyta ši kompensacija.

21 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, t. y. *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis teismas, Italija), gavęs ASPC kasacinį skundą dėl *Corte d'appello di Catania* (Katanijos apeliacinis teismas) sprendimo, kelia klausimą, ar 2005 m. priemonė yra valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, ir, jei taip, ar ši priemonė yra suderinama su SESV 107 ir 108 straipsniais.

22 Šiomis aplinkybėmis *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

„1. Ar pagal [SESV 107 ir 108 straipsnius] ir „Bendrijos gaires dėl valstybės pagalbos žemės ūkio sektoriui“ [(OL C 28, 2000, p. 2)] [Regiono įstatymo Nr. 19/2005] 25 straipsnio 16 dalyje numatyta priemonė, pagal kurią, „siekiant [Regiono įstatymo Nr. 12/1989] 1 straipsnyje nustatytų tikslų, pagal 2000 m. gruodžio 23 d. Regiono įstatymo Nr. 32 134 straipsnio nuostatas patvirtinamos 20 mln. EUR išlaidos, skirtos sumoms, kurias Sicilijos [vietos sveikatos priežiūros institucijos] turi sumokėti 2000–2006 m. laikotarpiu išplitusiomis infekcinėmis ligomis užsikrėtusių ir dėl to paskerstų gyvulių savininkams, padengti, taip pat ligos židinių likvidavimo veikloje tuo laikotarpiu dalyvavusiems veterinarijos gydytojams skirtam atlyginimui sumokėti. Šioje dalyje nurodytiems tikslams 2005 finansiniams metams patvirtinamos 10 mln. EUR išlaidos [Biudžeto projekto 417702 skyriaus 10.3.1.3.2 punktas]. Paskesniems finansiniams metams išlaidos nustatomos pagal iš dalies pakeisto 1999 m. balandžio 27 d. Regiono įstatymo Nr. 10 3 straipsnio 2 dalies i punktą“ ir yra valstybės pagalba, palaikanti tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą ir taip iškraipanti konkurenciją arba galinti ją iškraipyti?

2. Ar, nepaisant to, kad [Regiono įstatymo Nr. 19/2005] 25 straipsnio 16 dalies nuostatos <…> iš esmės gali būti laikomos valstybės pagalba, kuria, palaikant tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipoma arba gali būti iškraipyta konkurencija, vis dėlto gali būti pripažinta, kad jos yra suderinamos su [SESV 107 ir 108 straipsniais], atsižvelgiant į priežastis, dėl kurių [Komisija] [2002 m. sprendime] pripažino, kad, jeigu tenkinamos sąlygos, nustatytos „Bendrijos gairėse dėl valstybės pagalbos žemės ūkio sektoriui“, panašaus turinio nuostatos, išdėstytos [Regiono įstatymo Nr. 40/1997] 11 straipsnyje ir [Regiono įstatymo Nr. 22/1999] 7 straipsnyje, yra suderinamos su [SESV 107 ir 108 straipsniais]?“

Procesas Teisingumo Teisme

23 2020 m. balandžio 30 d. numatytas teismo posėdis buvo atšauktas dėl su koronaviruso pandemija susijusios rizikos.

24 Taigi 2020 m. balandžio 6 d. spendimu Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnyje nurodyti suinteresuotieji asmenys buvo paprašyti raštu atsakyti į šalims prieš posėdį išsiųstus klausimus, į kuriuos jos turėjo atsakyti žodžiu. Be to, taikant Teisingumo Teismo procedūros reglamento 62 straipsnio 1 dalyje numatytas proceso organizavimo priemones, Italijos Respublikos buvo paprašyta atsakyti į papildomus klausimus.

25 ASPC, Italijos vyriausybė ir Komisija atsakė į klausimus per Teisingumo Teismo nustatytą terminą.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl antrojo klausimo

26 Dėl antrojo klausimo, kurį reikia nagrinėti pirmiausia, Komisija rašytinėse pastabose primena, kad pagalbos priemonių suderinamumo su vidaus rinka vertinimas priklauso jos išimtinei kompetencijai, įgyvendinamai kontroliuojant Sąjungos teismui, todėl mano, kad šis su 2005 m. priemonės suderinamumu su SESV 107 straipsnio 2 ir 3 dalimis susijęs klausimas turi būti pripažintas nepriimtinu.

27 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad minėtame klausime prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat remiasi 2002 m. sprendimu, kuriuo Komisija patvirtino į 2005 m. priemonę panašias priemones. Be to, pats prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pripažįsta, kad nacionalinis teismas neturi jurisdikcijos priimti sprendimo dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamos kompensacijos suderinamumo su vidaus rinka.

28 Vis dėlto nacionalinis teismas turi užtikrinti teisės subjektų teisių apsaugą iki galutinio Komisijos sprendimo priėmimo, jei valstybės institucijos galimai neįvykdė SESV 108 straipsnio 3 dalyje numatytų reikalavimų. Dėl tokio reikalavimų neįvykdymo, jeigu juo remiasi teisės subjektai ir jį konstatuoja nacionaliniai teismai, pastarieji, remdamiesi nacionaline teise, turi imtis atitinkamų veiksmų, tačiau jų sprendimuose neturi būti vertinama pagalbos atitiktis vidaus rinkai, nes toks vertinimas priklauso išimtinei Komisijos, kurią kontroliuoja Teisingumo Teismas, kompetencijai (2019 m. gegužės 2 d. Sprendimo *A-Fonds*, C-598/17, EU:C:2019:352, 46 punktas). Šiomis aplinkybėmis nacionaliniam teismui gali tekti pagal SESV 267 straipsnį prašyti Teisingumo Teismo išaiškinti Sąjungos teisės nuostatas, kurios jam reikalingos sprendimui jo nagrinėjamoje byloje priimti.

29 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar SESV 108 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama taip, kad valstybės narės nustatytai priemonei, kuria siekiama per kelerius metus skirti 20 mln. EUR kompensacijai, pirma, gyvulių augintojams, kurie buvo priversti paskersti infekcinėmis ligomis užsikrėtusius gyvulius, ir, antra, atlyginimui ligos židinių likvidavimo veikloje dalyvavusiems laisvai samdomiems veterinarijos gydytojams sumokėti, taikytina šioje nuostatoje įtvirtinta išankstinės kontrolės procedūra, taip pat ir tuo atveju, kai Komisija jau yra patvirtinusi panašias priemones.

30 Pirmiausia reikia priminti, kad SESV 108 straipsnyje nustatytos skirtingos procedūros, atsižvelgiant į tai, ar tai esama, ar nauja valstybės pagalba. Nors remiantis SESV 108 straipsnio 1 dalimi esama pagalba gali būti teikiama, jei Komisija nekonstatavo jos nesuderinamumo su vidaus rinka, SESV 108 straipsnio 3 dalyje numatytas reikalavimas laiku pranešti Komisijai apie planus suteikti naują pagalbą ar pakeisti esamą pagalbą ir šie planai negali būti įgyvendinti iki galutinio sprendimo procedūroje priėmimo (šiuo klausimu žr. 2018 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Carrefour Hypermarchés ir kt.*, C-510/16, EU:C:2018:751, 25 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

31 Taigi reikia išnagrinėti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjamą priemonę galima laikyti „esama pagalba“.

32 Pagal Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio b punkto ii papunktį „esama pagalba“ – tai „patvirtinta pagalba, t. y. Komisijos arba Tarybos patvirtintos pagalbos sistemos ir individuali pagalba“, o pagal šio reglamento 1 straipsnio c punktą „nauja pagalba“ – „tai visa pagalba, t. y. pagalbos sistemos ir individuali pagalba, kuri nėra egzistuojanti [esama] pagalba, įskaitant egzistuojančios [esamos] pagalbos pakeitimus“.

33 Be to, Reglamento Nr. 794/2004 4 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje numatyta, kad „Reglamento [Nr. 659/1999] 1 straipsnio c punkte taikomos [esamos] pagalbos pakeitimai – tai visi pakeitimai, išskyrus grynai formalaus ir administracinio pobūdžio pakeitimus, kurie negali turėti įtakos pagalbos priemonės atitikimui [vidaus] rinkos reikalavimams“.

34 Nagrinėjamu atveju neginčijama, kad Komisija 2002 m. sprendimu patvirtino 1997 m. ir 1999 m. priemones, kuriomis buvo numatyta skirti pagrindinėje byloje nagrinėjamą kompensaciją ir kuriomis šiuo tikslu buvo skirta atitinkamai 16 mlrd. ITL (apie 8 263 310 EUR) ir 20 mlrd. ITL (apie 10 329 138 EUR) už laikotarpį nuo 1993 iki 1997 m. Taigi, kaip pažymėta generalinio advokato išvados 48 punkte, šios priemonės yra patvirtinta pagalbos schema, taigi – „esama pagalba“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio b punkto ii papunktį.

35 Kiek tai susiję su 2005 m. priemone, nors jos tikslas sutampa su 1997 m. ir 1999 m. priemonių tikslu, t. y. refinansuoti Regiono įstatymo Nr. 12/1989 1 straipsnyje numatytą kompensaciją, joje numatyta, kaip yra pažymėta generalinio advokato išvados 53 punkte, 20 mln. EUR padidinti Komisijos 2002 m. sprendime patvirtintai pagalbos schemai skirtą biudžetą ir pratęsti kompensacijos refinansavimo laikotarpį nuo 2000 iki 2006 m.

36 Tokie patvirtintos pagalbos schemos pakeitimai negali būti laikomi visiškai formalaus ar administracinio pobūdžio pakeitimais, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 794/2004 4 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį. Atvirkščiai, tie pakeitimai reiškia esamos pagalbos pakeitimus, kaip jie suprantami pagal Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio c punktą.

37 Iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad anksčiau patvirtintos pagalbos schemos taikymo laikotarpio pratęsimas (nepriklausomai nuo to, ar kartu padidinamas šiai schemai skirtas biudžetas, ar ne) sukuria naują, nuo patvirtintos pagalbos schemos atskirą pagalbą (šiuo klausimu žr. 2010 m. gegužės 20 d. Sprendimo *Todaro Nunziatina & C.*, C-138/09, EU:C:2010:291, 46 ir 47 punktus; 2013 m. gruodžio 4 d. Sprendimo *Komisija / Taryba*, C-111/10, EU:C:2013:785, 58 punktą; 2013 m. gruodžio 4 d. Sprendimo *Komisija / Taryba*, C-121/10, EU:C:2013:784, 59 punktą; taip pat 2016 m. spalio 26 d. Sprendimo *DEI ir Komisija / Alouminion tis Ellados*, C-590/14 P, EU:C:2016:797, 50, 58 ir 59 punktus).

38 Be to, Reglamento Nr. 794/2004 4 straipsnio 2 dalies b punkte, tarp kitų esamos pagalbos pakeitimų, apie kuriuos iš esmės reikia pranešti Komisijai supaprastinta pranešimo forma, nurodyta, kad pranešama ir apie „taikomos [esamos] leistinos pagalbos schemos pratęsimą iki šešerių metų, padidinus biudžetą arba jo nepadidinus“.

39 Tokiomis aplinkybėmis priemonė, kuria numatomas tiek patvirtintos pagalbos schemos taikymo laikotarpio pratęsimas nuo 2000 m. iki 2006 m., tiek šios schemos biudžeto padidinimas 20 mln. EUR, laikytina suteikiančia „naują pagalbą“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio c punktą.

40 Taigi valstybė narė, ketinanti suteikti tokią pagalbą, iš esmės privalo laikytis SESV 108 straipsnio 3 dalyje numatytų reikalavimų iš anksto pranešti apie šią pagalbą Komisijai ir jos neįgyvendinti tol, kol per tokiai pagalbai taikomą procedūrą priimamas galutinis sprendimas.

41 Vis dėlto reikia išnagrinėti, ar, kaip rašytinėse pastabose teigia Italijos vyriausybė, 2005 m. priemonei šis reikalavimas pranešti gali būti netaikomas pagal Reglamento Nr. 702/2014 3 ir 26 straipsnius.

42 Reglamento Nr. 702/2014, priimto remiantis SESV 108 straipsnio 4 dalimi, 3 straipsnyje numatyta, kad, nepaisant bendro pobūdžio reikalavimo pranešti apie kiekvieną priemonę, kuria suteikiama arba keičiama „nauja pagalba“, kaip tai suprantama pagal SESV 108 straipsnio 3 dalį, kuris yra vienas svarbiausių valstybės pagalbos kontrolės sistemos elementų, valstybė narė gali pasinaudoti išimtimi iš to reikalavimo pagal tą reglamentą, jeigu jos patvirtinta pagalbos priemonė arba planuojamas

patvirtinti pagalbos projektas atitinka tame reglamente nustatytas sąlygas. Kadangi šios sąlygos sudaro minėto bendro pobūdžio reikalavimo išimtį, jos aiškintinos siaurai. Atvirkščiai, valstybės pagalbai, kuriai netaikomas Reglamentas Nr. 702/2014, taikomi SESV 108 straipsnio 3 dalyje nustatyti reikalavimai pranešti ir susilaikyti nuo įgyvendinimo (pagal analogiją žr. 2019 m. kovo 5 d. Sprendimo *Eesti Pagar*, C-349/17, EU:C:2019:172, 59, 60 ir 86 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).

43 Pirma, dėl Reglamento Nr. 702/2014 taikymo *ratione temporis* pagrindinėje byloje pažymėtina, kad jo 51 straipsnio, susijusio su pereinamojo laikotarpio nuostatomis, 1 dalyje numatyta, kad šis reglamentas taikomas iki jo įsigaliojimo dienos suteiktai individualiai pagalbai, jeigu ji atitinka visas šiame reglamente, išskyrus jo 9 ir 10 straipsnius, nustatytas sąlygas.

44 Pagal Reglamento Nr. 702/2014 2 straipsnio 12 punkto b papunktį sąvoka „individuali pagalba“, kaip ji suprantama pagal šį reglamentą, apima, be kita ko, bet kokią atskiriems pagalbos gavėjams pagal pagalbos schemą teikiamą pagalbą. Be to, pagal šio reglamento 2 straipsnio 29 punktą pagalbos suteikimo diena laikoma diena, kurią pagalbos gavėjui pagal taikomą nacionalinį teisinį režimą suteikiama teisė gauti pagalbą.

45 Nors Reglamente Nr. 702/2014 nėra apibrėžta jo 51 straipsnio 1 dalyje vartojama sąvoka „suteikta“, iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad pagalba turi būti laikoma suteikta tada, kai gavėjui pagal galiojančius nacionalinės teisės aktus suteikiama teisė ją priimti iš valstybės išteklių, todėl faktinis nagrinėjamų išteklių pervedimas nėra lemiamas (šiuo klausimu žr. 2013 m. kovo 21 d. Sprendimo *Magdeburger Mühlenwerke*, C-129/12, EU:C:2013:200, 40 punktą ir 2019 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Arriva Italia ir kt.*, C-385/18, EU:C:2019:1121, 36 punktą).

46 Darytina išvada, kad iki 2014 m. liepos 1 d. suteikta „individuali pagalba“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 702/2014 2 straipsnio 12 punktą, remiantis pagalbos schema (kaip antai 2005 m. priemone) patenka į šio reglamento taikymo sritį laiko atžvilgiu.

47 Antra, kalbant apie sąlygas, kurių laikantis pagal Reglamentą Nr. 702/2014 taikoma bendrojo reikalavimo pranešti išimtis, iš jo 3 straipsnio matyti, jog tam, kad šis reikalavimas nebūtų taikomas pagal pagalbos schemas suteiktai individualiai pagalbai, ši turi atitikti visas šio reglamento I skyriuje nustatytas sąlygas ir konkrečias minėto reglamento III skyriuje atitinkamų kategorijų pagalbai nustatytas sąlygas.

48 Dėl Reglamento Nr. 702/2014 I skyriuje numatytų sąlygų pažymėtina, kad jo 4 straipsnyje nustatytos bendrojo subsidijos ekvivalento ribos, kurias viršijus šis reglamentas individualiai pagalbai netaikomas, o šio reglamento 5 ir 6 straipsniuose šio reglamento taikymas susiejamas atitinkamai su pagalbos skaidrumu ir skatinamuoju poveikiu. Reglamento Nr. 702/2014 7 ir 8 straipsniuose reglamentuojami atitinkamai pagalbos intensyvumas ir tinkamos finansuoti išlaidos, taip pat pagalbos sumavimo taisyklės. Dėl šio reglamento 9 ir 10 straipsnių, atitinkamai skirtų leidiniams ir informacijai bei vengimui skelbti kelis kartus, pažymėtina, kad iš minėto reglamento 51 straipsnio 1 dalies matyti, jog minėtuose 9 ir 10 straipsniuose numatytos sąlygos turi būti įvykdytos tik tuomet, jei pagalba (išskyrus individualią pagalbą) buvo suteikta iki šio reglamento įsigaliojimo dienos.

49 Dėl Reglamento Nr. 702/2014 III skyriuje nustatytų konkrečių sąlygų pažymėtina, kad šio reglamento 26 straipsnyje aptariama pagalba, kurios lėšomis kompensuojama gyvūnų ligų prevencija, kontrolė ir likvidavimas, ir pagalba, skirta tokių ligų padarytai žalai kompensuoti.

50 Pagal Reglamento Nr. 702/2014 26 straipsnio 1 dalį pagalbai, kuria kompensuojamos pirminės žemės ūkio produktų gamybos veiklą vykdančių mažųjų ir vidutinių įmonių išlaidos, patirtos, be kita ko, vykdant gyvūnų ligų prevenciją ir kontrolę, ir pagalbai, skirtai, be kita ko, tokių įmonių dėl gyvūnų ligų patirtiems nuostoliams kompensuoti, netaikomas SESV 108 straipsnio 3 dalyje nustatytas reikalavimas pranešti, jeigu tokia pagalba atitinka Reglamento Nr. 702/2014 minėto 26 straipsnio

2–13 dalyse ir I skyriuje nustatytas sąlygas. Laikantis vienos iš šių sąlygų, numatytos to paties 26 straipsnio 6 dalies antroje pastraipoje, tokia pagalba turi būti išmokama per ketverius metus nuo dienos, kurią buvo patirta išlaidų ar nuostolių dėl gyvūnų ligos.

51 Galiausiai, kalbant apie Komisijos atsakant į Teisingumo Teismo pateiktus klausimus iškeltą klausimą, ar AU reikalaujama kompensacija pagal 2005 m. priemonę yra *de minimis* pagalba, kaip ji suprantama pagal 2014 m. sausio 1 d. įsigaliojusį Reglamentą Nr. 1408/2013, pažymėtina, kad pagal šio reglamento 7 straipsnio 1 dalį (o jos formuluotė yra analogiška Reglamento Nr. 702/2014 51 straipsnio 1 dalies formuluotei), Reglamentas Nr. 1408/2013 taikomas iki jo įsigaliojimo dienos suteiktai pagalbai, jeigu ji atitinka visas jame nustatytas sąlygas.

52 Be to, pagal šio reglamento 3 straipsnio 1 dalį pagalba, kuri atitinka visas minėtame reglamente nustatytas sąlygas (įskaitant to reglamento 3 straipsnio 2 dalyje nustatytą sąlygą, nurodytą generalinio advokato išvados 85 punkte, t. y. kad bendra vienai įmonei vienoje valstybėje per trejus finansinius metus suteiktos *de minimis* pagalbos suma negali viršyti 15 000 EUR), laikoma atitinkančia ne visus SESV 107 straipsnio 1 dalyje nustatytus kriterijus, todėl jai netaikomas SESV 108 straipsnio 3 dalyje nustatytas bendrasis reikalavimas pranešti.

53 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad SESV 108 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama taip, valstybės narės nustatytai priemonei, kuria siekiama per kelerius metus skirti 20 mln. EUR kompensacijai, pirma, ūkininkams, kurie buvo priversti paskersti infekcinėmis ligomis užsikrėtusius gyvulius, ir, antra, atlyginimui ligos židinių likvidavimo veikloje dalyvavusiems laisvai samdomiems veterinarijos gydytojams sumokėti, turi būti taikoma toje nuostatoje numatyta išankstinės patikros procedūra, jei Komisija savo sprendimu šios priemonės nepatvirtino, išskyrus atvejus, kai ji atitinka Reglamente Nr. 702/2014 arba Reglamente Nr. 1408/2013 nustatytas sąlygas.

Dėl pirmojo klausimo

54 Atsižvelgiant į atsakymą į antrąjį klausimą, nereikia nagrinėti pirmojo klausimo.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

55 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

SESV 108 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama taip, valstybės narės nustatytai priemonei, kuria siekiama per kelerius metus skirti 20 mln. EUR kompensacijai, pirma, ūkininkams, kurie buvo priversti paskersti infekcinėmis ligomis užsikrėtusius gyvulius, ir, antra, atlyginimui ligos židinių likvidavimo veikloje dalyvavusiems laisvai samdomiems veterinarijos gydytojams sumokėti, turi būti taikoma toje nuostatoje numatyta išankstinės patikros procedūra, jei Europos Komisija savo sprendimu šios priemonės nepatvirtino, išskyrus atvejus, kai ji atitinka 2014 m. birželio 25 d. Komisijos reglamente (ES) Nr. 702/2014, kuriuo skelbiama, kad tam tikrų kategorijų pagalba žemės bei miškų ūkio sektoriuose ir kaimo vietovėse yra suderinama su vidaus rinka pagal [SESV] 107 ir 108 straipsnius, nustatytas sąlygas arba 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamente (ES) Nr. 1408/2013 dėl [SESV] 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai žemės ūkio sektoriuje nustatytas sąlygas.

Parašai.